

Svar på Järfälla kommuns yttrande mål 12183-24

(Järfälla anger mål 12181-24 ?)

Yttrandet från Järfälla kommun tyder på förbluffande brister i kunskap om årsredovisningar. Som egenföretagare med start för ett halvsekel sedan har jag jobbat med bokföring i egna företag vid sidan av arbetet som rörmokare. Jag förmodar att berörda tjänstemän har gedigen ekonomisk universitetsutbildning, men det fattas grundläggande insikter. Låt mig därför ge några grundläggande begrepp för de som inte vanligen arbetar med bokföring och redovisning. Sakkunniga kan hoppa över introduktionen och gå direkt till ”Svar på Järfälla kommuns yttrande”.

Introduktion

Årsredovisning, årsbokslut

Syftet med årsredovisning är att redovisa kommunens resultat , ställning och utveckling för interna och externa intressenter. Årsbokslutet som är den ekonomiska delen årsredovisningen och redovisar det ekonomiska resultatet, ställning och utveckling, ligger till grund för kommunens ekonomiska planering och budgetarbete. Externa intressenter som privatpersoner, långivare, byggföretag och andra företag kan använda informationen för att fatta investeringsbeslut. Det är viktigt att årsredovisningen ger en rättvisande bild.

Årsredovisningen är normalt ett juridiskt bindande dokument, om uppgifterna är manipulerade för att vilseleda har de skyldiga straffansvar. Vid grovt bokföringsbrott kan det bli 6 års fängelse enligt bokföringslagen.

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, är en parallell lag enbart för kommuner och regioner. Man kan begå brott mot lagen men det finns inget straff.! Dock är den som medverkar till brott skadeståndsskyldig. Lider t.ex. ett byggbolag skada av felaktig information finns det möjlighet att kräva personligt skadestånd direkt av de skyldiga beslutsfattarna.

Nedskrivning

Nedskrivning, avskrivning av tillgångar måste göras när värdet inte motsvarar det satta värdet. I detta fall, med Barkarby 4:1, har bedömts att värdet är noll. Regeringen förmår inte försvarsmakten att lämna över den underjordiska flygbasen enligt riksdagens beslut 2014. Enligt bokföringsreglerna borde avskrivningen gjorts redan 2016. Detta är ett bokföringsfel. En nedskrivning minskar det egna kapitalet och påverkar resultatet negativt. Enligt skadeståndslagen kan man inte stämma staten, men politisk kan man naturligtvis öva påtryckningar på regeringspartierna. Risker är förstas att man bränner sin framtida politiska karriär. Att inte redovisa förlusten 692 miljoner försvårar krav på kompensation från staten. Det finns då ingen formel förlust att kompensera! Värdet 800 miljoner var tänkt som kapital för att täcka SL:s investering för T-banan. Kostnaden kommer att påverka kommunens kommande budgetar med neddragningar av service i skola, vård och omsorg.

Bokföringsfel

Bokföringsfel händer och skall avhjälpas så snart det är möjligt och med en förklaring. Det är inte tillåtet enligt god redovisningssed att retroaktivt, i efterhand, ändra en fastställd årsredovisning, det

är således brottsligt i vanliga bokföringslagen. Däremot kan man ändra i tidigare års bokföring innan den är låst om felet hör till redovisningsperioden. Upptäcks felet 2024 rättas det inte redovisningsperiod 2024 utan i period 2023 "retroaktivt" om den perioden är öppen och inte fastställd, låst.

Jämförelsetalens betydelse och funktion.

Bokslutet är uppställt med en kolumn för ingående poster och till höger är en kolumn med jämförelsetal. Jämförelsetalen är tal för jämförelse med tidigare fastställd period. Funktionen är en hjälp att förstå utvecklingen för olika poster i redovisningen. I redovisningar till Bolagsverket kan man ha jämförelseposter i kolumner för flera år för att bedöma trender. Skatteverket kräver inte jämförelseposter i årsredovisningen. Således, jämförelseposterna är en hjälp att se förändringar i posterna och angivna jämförelsevärden är inte data för redovisad periods bokslut. Ingående balans i periodens bokslut tas alltid från utgående balans i föregående fastställda bokslut.

Fastställt bokslut

"Ingående eget kapital enl. fastställt bokslut" Lyder rubriken i Not 24, och kan inte misstolkas. Fastställt betyder att det är fast och ställt, dvs. bestående, oföränderligt. Kommersiella bokföringsprogram har krav att fastställda bokslut skall vara låsta och inte möjliga att ändra. Att manipulera ingående balans är grovt bokföringsbrott.

Svar på Järfälla kommuns yttrande.

Det är ett vanligt nybörjarfel att man blandar ihop redovisningsperioderna vilket tycks vara fallet här, samtidigt som man inte förstår orsak och verkan mellan korrigeringspost och rättelse av jämförelsetal.

Kommunens hänvisning till RKR R12

(Kommunens text)

I RKR:s rekommendation "R12 Byte av redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt rättelser av fel" framgår följande: "Fel som inte är väsentliga ska rättas i de finansiella rapporter som avser den period då felet upptäcks. Rättelsen påverkar alltså resultat och ställning enbart för denna period. Väsentliga fel under tidigare perioder ska, om det är möjligt, retroaktivt rättas i de första finansiella rapporter som godkänns för utfärdande efter upptäckten av felet. Rättelse görs genom omräkning av jämförelsetalen för den tidigare period eller de tidigare perioder där felet finns" (Slut på kommunens text)

Felet **upptäcks** under **redovisningsperiod 2024** vid föredragning i kommunstyrelsen vid behandling av årsredovisning **2023, d.v.s. föregående redovisningsperiod.** Eftersom årsredovisning inte är presenterad för KF är den inte fastställd, låst. Det är därför möjligt, då det är ett väsentligt fel, att **retroaktivt** ändra i **redovisningsperiod 2023** som är den första finansiella rapporten som godkänns (kommer att godkännas) efter upptäckten av felet.

Rekommendationen att rättelsen görs genom omräkning av jämförelsetalen är svår att förstå, eftersom den är lösryckt ur sitt sammanhang. Jämförelsetalen är hjälpinformation och inte redovisningens indata.

RKR R12 inledande rekommendation sidan 3 ger följande:

De finansiella rapporternas jämförelsetal ska justeras som om den nya redovisningsprincipen hade tillämpats även tidigare år. Den ackumulerade effekten av ett byte av redovisningsprincip ska redovisas som korrigeringspost i ingående eget kapital, om effekten av bytet kan fastställas med rimlig precision. I annat fall ska redovisning av effekten av ett byte av redovisningsprincip ske med tillämpning framåt. Detta innebär att den nya redovisningsprincipen tillämpas på händelser och transaktioner som inträffar från och med ändringstidpunkten. (slut text R12)

Således, **rättelse skall göras av jämförelsetal till följd av korrigeringspost i ingående eget kapital**, rimlig precision är fullständig, värdet är 0 kr.

Sammanfattning:

Årsbokslutet kan inte godkännas utan måste göras om. Mest grundläggande principer och lagkrav har åsidosatts. Korrigeringspost i ingående kapital 2023 måste göras för avskriven tillgång -692 miljoner, liksom effekten av finansiell leasing -23 miljoner, skall redovisas perioden 2023, sammantaget minus 715,7 miljoner. Helt i enlighet med RKR R12 sid. 3.

Reflektion

Hur kan det komma sig att en KF-församling med 61 ledamöter och ersättare godkänner en årsredovisning där man undanhåller, mörkar, en förlust på 715,7 miljoner? Jag har granskat kommunstyrelsens sammanträden och när bilagan ”revisorsfråga” plockades bort från kommunstyrelsens protokoll anades konspiration. Efter påstötning och en ursäkt återinfördes dokumentet med försäkran att det inte var fråga om konspiration utan ett misstag.

Enkel logik säger att en förlust av 692 miljoner måste få effekt. Revisorn från PWC har initierat ärendet inför deltagarna i kommunstyrelsen, ändå finns det ingen kommentar från PWC i revisionsredogörelsen. Nu blir det ändå mer konspirationsteori. Klagan mot PWC görs inte här, det sker i andra fora.

Jag tillhör inte den politiska eliten i kommunen och vet inte om det finns någon bakomliggande förklaring annat än att mörka och/eller skydda egna misstag med den förda politiken och förstås sin egen politiska karriär.

Det är inte så att KF-församlingen och kommunens tjänstemän saknar kompetens och kunnande. Många har praktiska erfarenheter av att vara styrelseledamöter i bolagsstyrelser eller har arbetat med ekonomi i region och stat. Fråga är om detta är ett misstag eller avsiktligt?

Järfälla 2024-09-30

Mats Nord